

„ tii (anno 813.) Patres, ex ipsius sine haud dubie colligi-
 „ tur. Neq; enim dum offerimus, ignoramus, quantum Ec-
 „ clesie Ministris tribuas, quam religiosus sis in tractan-
 „ dis Ecclesie Decretis, quam diligenter in mentem tuam
 „ introspectas & percuncteris teipsum, antequam de mi-
 „ nistrorum Dei statutis aliquid existimes immutandum.
 „ Grato igitur animo accipe, optime princeps, tuorum
 „ humilium Oratorum Canones, eosq; observari per totam
 „ Provinciam jubeto.” Habetur tom. 15. Conciliorum ge-
 „ neral. col. 1064.

XV. Patrum ergo exemplo excitati, & executionis dif-
 „ ficultatem prævidentes Episcopi Belgii, suarum respecti-
 „ vè Synodorum Decreta principibus obtulerunt, nec nisi
 „ earum obtemperata approbatione promulgare voluerunt.

Et quidem Ludovicus De Berlaymont Archiepiscopus
 „ Cameracensis, cum Synodum suam Provincialelem cele-
 „ brasset & conclusisset 23. Octobris anno 1586. ejusdem
 „ que publicationem in diem 23. Septembris anni sequen-
 „ tis distulisset, rationem hujus dilationis in litteris publi-
 „ cationis his verbis expressit: “Ea (Decreta Synodalia) ne in
 „ lucem venirent citius ex eo accidit, quòd pro feliciore
 „ eorundem executione Regiam Majestatem Catholicam
 „ multis de causis implorandam duximus; quæ dum ma-
 „ turo Senatorum suorum consilio modum expendit, quò
 „ minore negotio & majore cum fructu per totam Pro-
 „ vinciam hæc executio decerneretur, supervenientibus in-
 „ terim undequaque gravissimis aliis rei bellicæ negotiis
 „ tempus elapsum est, sed ut speramus non sine fructu.
 „ Cum enim dicta sua Majestas pro sua in Deum pietate, in
 „ Catholicam religionem zelo, Ecclesiasticum statum stu-
 „ dio, publico edicto ea, pro quibus maximè Regia ipsius
 „ auctoritas necessaria visa fuerat, à vobis omnibus juxta
 „ mentem Patrum dicti Concilii inviolabiliter observari
 „ caverit; confidimus Deo bene juvante futurum, ut, dum
 „ concordēs inter se, in vos autem communemq; vestram
 „ salutem propensissimas intelligitis superiorum vestro-
 „ rum tam spiritualium quam temporalium voluntates,

„ conjunctis etiam animis in hoc unum incumbatis, ut
 „ piissimis eorum desideris & conceptæ de vobis exspe-
 „ ctationi modis omnibus respondeatis.”

Manifestum ergo est, quòd publicationem Decreto-
 „ rum Synodaliū sine prævio principis consensu haud
 „ convenire judicaverit Metropolitæ Cameracensis, atque
 „ spem optatæ executionis magna ex parte, in Edicto Regio
 „ super executione ipsius Synodi, collocaverit.

XVI. Similiter Matthias Hovius concludens Synodum
 „ suam provincialelem 20. Julii anno 1607. de his Patres mo-
 „ nuit, quod de plerisque rebus in Synodo ad hæc sint consulenda
 „ Serenissima Celsitudines, quarum protectione, ait, speramus
 „ facilitorem executionem..

Post hæc ipsa Decreta Synodalia, tam ipsius Archiepis-
 „ copi, quam Episcoporum Comprovincialium, nomine Se-
 „ renissimis Celsitudinibus Alberto & Isabella oblatæ fue-
 „ runt; atq; ab his transmissa ad Concilium privatum Regi-
 „ um & Senatū Brabantie examinanda; quo examine fa-
 „ cto, edictum principum super eisdem Synodi executione
 „ constans 30. articulis ultima Augusti an. 1608. prodit.
 „ Quod edictum, uti & Edictum Philippi II. ad Synodum
 „ Cameracensem de quo supra hodie hic in Belgio pro le-
 „ ge servantur, uti supra titulo V. De Aeditiis Ecclesiarum
 „ notavimus; & in decursu hujus operis sæpius adhuc no-
 „ tandum erit.

XVII. Quòd ergo Episcopi agnoverint, quòd auctori-
 „ tas etiam Regia in executione Decretorum Synodaliū
 „ concurrere debeat; atq; sine hac auctoritate vix eorum
 „ sperandam esse optatam executionem sat manifestum il-
 „ lud optandum, ut Ministri Regii, quos Ecclesia Canonum
 „ suorum vindices & protectores agnoscat etiam allabora-
 „ rent, ut juxta toties iteratas Conciliorum, ac signanter no-
 „ vissimi Oecumenici Concilii Tridentini Sacrosanctas San-
 „ ctiones, frequentior esset Synodorum celebratio; quorum
 „ intermissione magna ex parte disciplina Ecclesiastica
 „ collapsio, & abusus vitiorumque multiplicatio adscri-
 „ benda.

„ Legatus, dicitur sumptus de latere; & appellatur Lega-
 „ tus de latere.

III. Legati Missi sunt, qui mittuntur ad aliquam Pro-
 „ vinciam, sed non sunt Cardinales; & hujus generis esse so-
 „ lent hodierni Nuntii & Internuntii, apud Reges & Princi-
 „ pes tamquam Legati Pontificis residentes.

IV. Notandum tamen quòd Legatus non Cardinalis,
 „ qui Nuntius dici consuevit, mittatur interdum adjecta in
 „ ejus Facultatibus hac clausula, cum potestate Legati à la-
 „ tere, quæ de stylo Curie Romanæ consuevit adjecti man-
 „ datus Legatorum, qui fibriam vestimenti Papæ tetige-
 „ runt, seu qui ab eo vivæ vocis oraculo mandatum acce-
 „ perunt; uti post alios monet Barbosa Lib. 1. Juris Eccles. c. 5.

V. Legati nati vocantur, qui dignitati suæ Ecclesiasticæ
 „ officium & munus Legati Apostolici annexum habent.
 „ Qui ideo nati dicuntur, quia per ipsam dignitatis adeptio-
 „ nem, sine nova ulla Sedis Apostolicæ vel Pontificis com-
 „ missione Legati Apostolici constituuntur, sive nascuntur.

VI. Tamen hæc Legatorum Sedis Apostolicæ distin-
 „ ctio, præcipue sub his nominibus; & cum ea distinctione,
 „ quæ juxta modernum Jus Canonicum inter ipsos interce-
 „ dit, veteribus cognita non fuerit, nihilominus variæ repe-
 „ riuntur jam pridem Legatorum à Romanis Pontificibus
 „ ad Reges & Principes destinatae Legationes, variiq; missi
 „ Legati, qui si attentè considerentur, videbitur hæc tres
 „ Legatorum species ex utroque jam olim vario Delegandi
 „ modo sensim confluisse.

VII. Præter Legatos enim, quos Pontifices Romani ad
 „ Concilia Optatum jam olim mittere consueverant, &
 „ quorum in Conciliorum actis frequens mentio occurrit,
 „ non erant infrequentes eorundem Legationes ad Impera-
 „ tores Christianos pro negotiis Ecclesiæ procurandis.

Hujus generis Legatos ad Constantiniam Liberius de-
 „ stinavit, ut Concilium Aquilejæ cogendum imperaret, ubi
 „ de novo adversus S. Athanasium objecto crimine ma-
 „ jestatis, & de veræ fidei restitutione tractari posset. Missi
 „ fuere ad Constantiniam Vincentius Capuensis Episcopus,
 „ cum Marcello æquæ ex Campania Episcopo; qui Arela-
 „ tem accedentes, Athanasii damnationi ininis Constantii
 „ inflexi subscriperunt, uti patet ex fragmento Epistolæ
 „ Liberii ad Osum Cordubensem Episcopum, & pluribus
 „ narrat Baronius ad annum 353. Quare fidem Nicænam in
 „ causa Athanasii valde periclitari cernens, secunda legatio-
 „ ne Constantiniam adivit, missio Lucifero Calaritano Episco-
 „ po, Pancratio Presbytero, & Hilario Diacono, ut Concili-
 „ um impetraret: “Ad exorandam igitur mansuetudinem
 „ tuam (inquit in litteris ad Constantiniam) ut benevolo
 „ animo allegationes nostras audire digneris, fratrem &
 „ Coepiscopum meum sanctum virum Luciferum cum
 „ Pancratio Compresbytero meo & Hilario Diacono pla-
 „ cuit proficisci; quos credimus de Clementia tua ad pa-
 „ cem omnium Ecclesiarum Catholicarum non difficulter
 „ posse Concilium impetrare. Dei omnipotentis clementia
 „ te nobis custodiat.”

Eusebium Vercellensem in Gallia Episcopum litteris
 „ quoq; suis hortatus est Liberius ut se Legatis suis adjunge-
 „ ret. “Quia scio, inquit, sanctum fidei tuæ calorem cum
 „ ejus (Luciferi Calaritani) animo concordare.”

VIII. Huic Legatorum generi quidni respondeant ex-
 „ traordinarii illi moderni Sedis Apostolicæ Legati, qui jux-
 „ ta modernam præxim (ait Cardinalis de Luca) non nisi
 „ constituti in dignitate Cardinalitatis deputari solent, &
 „ qui de latere dicuntur, apud Reges & Principes pro bellis
 „ componendis, vel pro federe adversus infideles vel hæ-
 „ reticos, similibusque gravioribus negotiis. In relat.
 „ Rom. Curie Disc. 4. n. 11.

IX. Aliæ itidem fuere jam pridem Romanorum Ponti-
 „ ficum Legationes, quæ longiores motas in Comitatu sive
 „ Curia aut Urbe Regia trahebant; quæq; non alicui nego-
 „ tio specialiter adstrictæ, ad quascumq; causarum emer-
 „ gentium figuras portigebantur.

Istius legationis exemplum videre est in persona Julia-
 „ ni Coënsis Episcopi; cui mox post solutam Calcedonen-
 „ sem Synodum S. Leo hæc specialiter curam commenda-
 „ vit, ut prospiceret solerter, ne hæresis Nestoriana vel Eu-
 „ tychiana invalesceret; quæ suggerenda Principibus forent
 „ vice Pontificis insinuarer; de rebus ambiguis Pontificem
 „ consuleret, etumque de statu Ecclesiarum Orientis cre-
 „ berrimis relationibus admoneret. “Studeat ergo Dilectio
 „ tua (inquit Episc. 86. ad Julianum) pia & necessari-
 „ am curam sollicitudini Apostolicæ Sedis impendere,
 „ quæ tibi apud se nutrito, Catholica contra Nestoria-
 „ nos & Eutychanos hæreticos actionem materio jure
 „ commendat, ut Divino fultus auxilio speculati de
 „ Constantinopolitana urbis opportunitate non desinas;
 „ ne prædictorum dogmatum impius usquam turbo con-
 „ surgat.”

X. Ex hac delegatione, ait Petrus De Marca libr. 5. c. 16.
 „ De Concord. Sac. & Imp. “Occasio profecta est mittendo-
 „ rum ad Urbem Regiam Responsalium Apostolicæ Sedis;
 „ præcipue post Justiniani tempora, qui sæclicis armis
 „ triumpho de Gothis acto, Italiam impeto consolidavit
 „ Tunc enim erant afflicti in Comitatu Diaconi Responsa-
 „ les, qui & causas proprias Ecclesie Romanae apud Princi-
 „ pem prosequerantur, & pro negotiis fidei & disciplina
 „ excubabant; simulq; veluti fidei publicæ obides in Co-
 „ mitatu degabant, obsequii Principibus debiti fidei jus-
 „ tionem præstantes.”

XI. Legati dicti sunt Responsales, sive Apocrisarii ab il-
 „ lius temporis Scriptoribus, quod responsa seu mandata
 „ exequerentur eorum à quibus missi erant.

Ita Agapetus Papa apud Imperatorem Apocrisarium
 „ Ecclesie suæ Pelagium Diaconum suum constituit, uti re-
 „ fert Liberatus in Brevariario c. 22. Et Gregorium M. dum ad-
 „ hac esset Diaconus, nomine Pelagi II. Apocrisarii seu Le-
 „ gati munere apud Imperatorem functum fuisse testatur
 „ ipsemet lib. 3. Dial. c. 23. his verbis: “Tempore quo exhi-
 „ bendis responsis ad Principem ipse transmissus sum. “ Et
 „ Apocrisariorum meminit Justinianus in Novella 6. c. 2. ve-
 „ tans, ne Episcopi ad Comitatum accedant, sed negotia sua
 „ ibidem per Apocrisarios agant.

XII. Hinc Legatorum seu Apocrisariorum generi res-
 „ pondent hodierni Sedis Apostolicæ Legati, quos Canoni-
 „ stæ Legatos missos vocant, vulgò vero Nuntii & Internun-
 „ ti dicuntur.

XIII. Qui enim nomine Pontificis assistunt apud Impe-
 „ ratorem ac Reges, aliosq; supremos Principes, hodie Nun-
 „ tiis Apostolicis dicuntur. In his vero Regibus & Principati-
 „ bus, in quibus ipse Princeps non residet, sed ejus Vicari-
 „ us vel alter supremus Magistratus, Papa deputat (in-
 „ quit Card. De Luca) Officiales sub nomine Collecto-
 „ rum, Internuntiorum seu Residentium, qui quandam
 „ Nuntiorum imaginem habent, iisq; Facultates majores
 „ vel minores communicari solent juxta diversos sty-
 „ los.”

XIV. Deniq; Pontifices Romani intelligentes, quanti
 „ momenti esset ad firmendam auctoritatem suam apud
 „ gentes gratia & favor Episcoporum principaliū; & il-
 „ lustrissimarum Ecclesiarum, quibus ob prærogativam ur-
 „ bium præsto quoque erat Principum favor, illos digni-
 „ tate Vicariorum Sedis Apostolicæ jam pridem honorâ-
 „ runt.

Et ita Patroclo Arelatensi Episcopo propter summam
 „ Urbis celebritatem, quam Gallicam Romanam vocat Anso-
 „ nius, vices suas commisit Zolimus Papa; Hilarius rursus
 „ Leontio; Gelasius I. Aonio; Symmachus Cæsario Arela-
 „ tensi; Vigilius Auxonio.

XV. Unde cum per plurimum seriem Pontificum Are-
 „ latensibus Episcopis continuata fuisset legatio Pontificia
 „ per plures annos, generali tandem concessione Pontifi-
 „ cum jus perpetuæ legationis ipsi Sedi & Ecclesie Arelatensi
 „ fuit tributum & assignatum. Quam in rem notandæ sunt
 „ Epi-

TITULUS XXI.

De Legatis & Nuntiis Apostolicis.

CAPUT I.

De variis Legatorum speciebus.

- 1 Tria Legatorum genera.
- 2 Quid Legati à latere?
- 3 Quid Legati Missi?
- 4 Legati Missi interdum mittuntur cum potestate Lega-
ti à latere.
- 5 Quid Legati nati?
- 6 Varia Legatorum species ex illis qua olim gesta origi-
nem sumpserunt.
- 7 Frequentes olim fuere Legationes Pontificia ad Impe-
ratores pro particularibus negotiis Ecclesie.
- 8 Hinc Legatorum generi correspondent hodierni Lega-
ti à latere.
- 9 Jam pridem fuere Legati Pontificum qui in Comitatu
Principum moras traherent pro quibuscumq; negotiis
emergentibus.
- 10 Ex simili delegatione originem sumpsit consuetudo
mittendi Responsales: & quod horum officium?
- 11 Hi dicti fuere Apocrisarii; quorum frequens apud
Veteres memoria.
- 12 Ex his originem habuere Legati Missi.
- 13 Hi subinde vocantur Nuntii, interdum Internuntii.
- 14 Olim Pontifices Legatos suos constituebant illustrissim

Ecclesiarum Episcopos.
 15 Hinc profuxere Legati nati.

Innocentius IV. in Cap. 1. De Officia Legati
 „ in VI. statuit, “ut Ecclesie Romanæ Legati
 „ quantumcumq; plenam legationem ob-
 „ tineant, sive à nobis missi fuerint, sive
 „ suarum prætextu Ecclesiarum Legationis
 „ sibi vindicent dignitatem: ex ipsius Legationis munere
 „ conferendi beneficia nullam habeant potestatem, nisi
 „ hoc alicui specialiter duxerimus indulgendum. Quod
 „ in fratribus nostris legatione fungentibus nolumus ob-
 „ servari: quia sicut honoris prærogativâ lætantur, sic eos
 „ auctoritate fungi volumus ampliori.”

Ex hac pontificis decisione notarunt Canonistæ post
 „ glossam ad citatum Capitulum, tria esse Legatorum ge-
 „ nera; nimirum Legatos à latere, Legatos Missos, & Legatos
 „ Natos.

II. Legati à latere, vocantur Legati Cardinales; & hoc
 „ ideo, ait Glossa, quia assumuntur de latere Papæ. Nam
 „ sicut Imperator & Patricii sive Consilarii faciunt u-
 „ num corpus, cujus Imperator est caput, & Consilia-
 „ rii qui sibi assistunt in secretis, dicuntur esse membra,
 „ ita similiter Papa & Cardinales faciunt unum corpus,
 „ cujus Papa est caput & Cardinales sunt membra. Ideo
 „ quando aliquis assumitur de Cardinalibus ut mittatur
 „ „ Lega-